

Luminița CORNEA

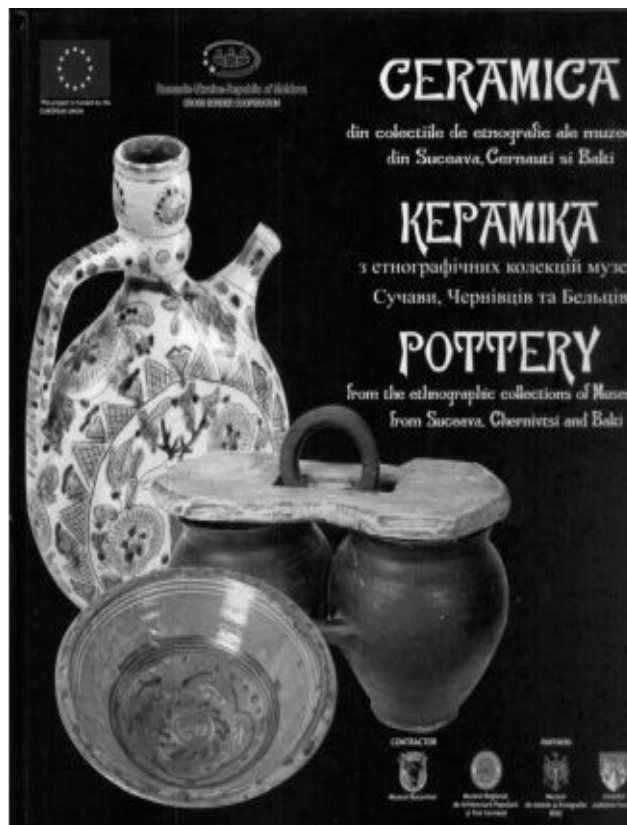
„SĂ NE PĂSTRĂM TRECUTUL, PENTRU A NE CREA VIITORUL!”

Uniunea Europeană și-a propus păstrarea diversității culturale, a libertăților și identităților individuale specifice fiecărei țări. Mai mult, s-a dedicat ideii de împărtășire a realizărilor și valorilor cu statele din afara granițelor sale. În spiritul acestei idei, s-a desfășurat Programul Operațional Comun România – Ucraina – Republica Moldova, 2007-2013, finanțat de Uniunea Europeană prin intermediul Instrumentului European de Vecinătate și Parteneriat și cofinanțat de statele participante în program.

În cadrul acestuia, se înscrie realizarea a patru albume de etnografie cuprinzând domeniile: port popular, ceramică, mobilier, textile de interior, cu reproducerea unor exponate, adevărate piese de patrimoniu, din colecțiile de etnografie din Muzeul Bucovinei – Suceava, Muzeul Regional de Arhitectură Populară și Trai – Cernăuți (Ucraina) și Muzeul de Istorie și Etnografie din Bălți, Republica Moldova.

Echipa de proiect este alcătuită din nouă specialiști români (Doina Maria Creangă – manager de proiect, împreună cu Carmen Mariana Bădăluță, Elena Novac, Iuliana Roșca, Tiberiu Polocoșeriu, Natalia Dănilă Sandu, Aurel Prepeliuc, Dana Elena Sandu, Dan Cotoc), patru specialiști din Ucraina (coordonator de proiect Oleg Kuchurian cu Valentyna Bordiyan și Natalia Diachuk) și un specialist din Republica Moldova, Ludmila Dobrogeanu, coordonator de proiect.

Toate cele patru volume, cu titluri și cu texte în română, ucraineană și engleză, au fost editate de Muzeul Bucovinei Suceava, la Editura Karl A. Romstorfer, în anul 2014. Fiecare volum cuprinde 72 de pagini, din care 50 reproduc color exponatele, într-o aleasă prezentare grafică, cu toate datele de inventar din muzeul cărui aparțin. Explicațiile sunt în limbile română, ucraineană și engleză. Desigur la explicații este menționată și vechimea, sec. al XIX-lea sau sec. al XX-lea. Primele 20 de pagini din fiecare volum cuprind sintetice dar pertinente prezentări ale domeniului consacrat volumului respectiv: *Portul popular*, *Textile de interior*, *Mobilier*, *Ceramică*. Și acestea conțin ilustrații alb-negru și color, care însă nu au menționate date de identificare.

Părțile introductive sunt deosebit de valoroase, constituindu-se în adevărate studii de specialitate din care aflăm istoricul domeniului, tipuri de exponate din fiecare domeniu, materiale folosite, motive populare, utilitatea pieselor, modul de expunere în interiorul țărănesc etc.

De menționat că, deși, în colecțiile muzeelor de etnografie din Suceava, Cernăuți sau Bălți, există un număr mare de piese etnografice de patrimoniu, cu greu pot fi întâlnite două exemplare la fel, chiar în cadrul aceleiași zone sau culturi populare. Observația se poate extinde la toate regiunile locuite de români. Într-adevăr există unele trăsături comune care țin de unitatea culturii populare românești, dar nu trebuie uitat faptul că aceste bunuri sunt opera unor creatori populari, încadrându-se în anumite zone etnografice. Chiar dacă materia primă și tehnicile de lucru sunt în mare măsură aceleași, arta populară având drept coloană vertebrală decorația, reflectă nemijlocit personalitatea creatorului (p. 7 din vol. *Textile*).

În ceea ce privește vechimea, rezultă din studiile introductive că piesele de ceramică dețin recordul. În arealul bucovinean și cel al Moldovei din stînga Prutului, ceramica constituie un element de bază al culturii populare, cu o străveche tradiție. Diferite tipuri de vase din ceramică au fost obiecte de strictă necesitate prezente în fiecare gospodărie. De-a lungul istoriei, produsele din ceramică au însoțit toate ritualurile comunităților umane de la naștere pînă la moarte.

Portul popular din spațiul carpato-nistean, bogat ilustrat prin piesele de patrimoniu aflate în colecțiile de etnografie ale muzeelor participante la proiect, demonstrează că în acest spațiu s-a conturat o civilizație țărănească tradițională unitară în forme de manifestare reprezentative care evidențiază totodată specificul etnic

al locuitorilor. Costumul popular tradițional, fie el din România, Ucraina sau Republica Moldova, a acumulat în timp, ca urmare a unui permanent proces de evoluție, principalele caracteristici identitare.

Pagina 71 a fiecărui volum prezintă bibliografia, cu autori și titluri de referință, reprezentînd domeniul de cercetare al muzeografilor incluși în proiect.

Valoarea celor patru volume constă în evidențierea patrimoniului cultural ca esență a identității românești, demonstrînd încă o dată că muzeele sunt oglinda fidelă a identității noastre etnoculturale. Apreciem în mod deosebit munca muzeografilor din cele trei muzee aflate în țări diferite, cinstim meritoria strădanie de a realiza un proiect sub sintagma: „Să ne păstrăm trecutul, pentru a ne crea viitorul!”.

Constantin MĂNUȚĂ

SONETUL, REGELE ABSOLUT AL POEZIEI

Pelerinul, sonete euharistice, este cea de-a șasea carte scrisă de Sorin Cotlarciuc, după *Fața nevăzută a lumii*, epigrame, *Lumea pe clape de rondel*, rondeluri, *Delicatose umoristice*, epigrame și poezii, *Inflexiuni lirice*, sonete, *Meandrele destinului*, roman.

Dintr-un *curriculum vitae* aflăm că doctorul stomatolog Sorin Cotlarciuc este un om cu totul deosebit, un om aparte, prin întreaga activitate ce o desfășoară în calitate de medic, de scriitor, poet, director de cenaclu literar, om politic, organizator de întâlniri literare, director de revistă etc. Își îndeplinește cu multă dăruire aceste activități în Iași, dar și în localitatea bucovineană Vama, comună cu vechi tradiții culturale, dumnealui avînd rădăcinile adînc înfipte în ținutul bucovinean, fiind strănepotul mitropolitului Nectarie Cotlarciuc, care a avut, printre alte activități demne de laudă, și o contribuție deosebită la actul înfăptuirii Unirii Bucovinei cu România, din anul 1918.

Este membru activ al Asociației Literare „Păstorel” din Iași, al Cenaclului Literar „Nectarie” din Vama, al Societății Culturale „Junimea '90” din Iași, al Uniunii Epigramiștilor din România. Îi întîlnim semnătura în multe culegeri și antologii, o parte din creațiile sale fiind publicate în diferite ziare și reviste, iar unele dintre ele au fost și premiate.

Volumul de față conține sonete euharistice, ce se încadrează în tiparele sonetului clasic, fiind ușor de citit, de memorat, conținînd idei profunde, meditative, metaforele fiind judicioase alese pe tot parcursul cărții, versurile și rimele perfecte conducînd la o lectură fluidă”.

Autorul a simțit nevoia să scrie un *Preludiu euharistic*, un fel de învățături biblice, adresate mai mult sau mai puțin nouă, creștinilor din lumea de astăzi, împărțind oamenii în *muritori și nemuritori*. Stăpînit de îndoiala

carteziană, face referiri asupra religiei, a manifestărilor religioase, conchizînd: „Omul trebuie să se întoarcă pe calea cea adevărată, calea filosofică ce dă sufletului desfătarea eternă. Fiecare individ își poate exersa spiritul și să-l purifice. Sufletul își reamintește cele contemplate înainte de nașterea sa, iar la moarte nu se stinge, el este nemuritor”.

În sonetele sale, Sorin Cotlarciuc abordează o gamă variată de trăiri și sentimente, teme și motive literare diverse, demersul liric fiind construit uneori pe conceptele de *fugit irreparabile tempus, carpe diem, pantha rhei* etc.

Gravele dileme existențiale separă pe omul comun de omul metafizic, poetul fiind permanent într-o continuă stare de grație, realitatea și imaginarul conducînd spre ideea că poezia este o „fereastră deschisă spre eternitatea lumii” ori o „formă de protecție a vieții”. „Trăim în lume pentru a ne uimi”, afirma Goethe în *Anabasis*, și poetul se uimește de tot ce-i iese în cale.

Orizontul moral derivă din *kalokagatonul grecesc*, care promovează *idealurile kantiene* de Bine, Frumos, Adevăr, sonetele funcționînd mai mult pe conceptul de *dike*, care le guvernează, și mai puțin pe *hybris*. Și totuși persistă o atitudine stoică, de detașare olimpică față de greutățile vieții, vizînd ataraxia cotidiană, care de altfel la mulți ne lipsește din cauza stresului zilnic, indus de inovațiile unei societăți hipertehnificate.

Marele istoric al religiilor, românul Mircea Eliade, susținea întoarcerea la timpul inițial, adimensional, poezia cu nuanța sa transcendentă propune evaziunea din terestru, din lumescul teluric.

„Poezia este o răsfrîngere a eului gînditor asupra lumii”, afirma Platon, și o astfel de aplecare o găsim și-n sonetele lui Sorin Cotlarciuc.